

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ (analytic study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการตั้งครรภ์ของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส (AZT) โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

รูปแบบการศึกษา

ใช้การศึกษาแบบ retrospective cohort study

สถานที่ทำการศึกษา

โรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง ของจังหวัดลำปาง

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์และหญิงมีครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ในเขตจังหวัดลำปาง ที่ไปรับบริการคลินิกฝากครรภ์ของโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 12 แห่ง

ศึกษาในหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ ที่มาฝากครรภ์และคลอด ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม 2540 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2541 หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ ทุกราย จำนวน 154 คน โดยแบ่งเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่เข้าโครงการรับยา AZT จำนวน 124 คน และหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่เข้าโครงการรับยา AZT จำนวน 30 คน และสุ่มเลือกหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ จำนวน 103 คน ที่มาฝากครรภ์ ในเดือนเดียวกันกับหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบบันทึกประวัติการมาฝากครรภ์ ประวัติการมารับยา ประวัติการคลอด ลักษณะมารดาหลังคลอด บันทึกการเกิดของทารก และลักษณะทารกหลังคลอด แบบบันทึกผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสาร โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของมารดา ได้แก่ อายุขณะตั้งครรภ์ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ จำนวนครั้งของการแท้ง ระยะเวลาที่ทราบว่าติดเชื้อ การได้รับเชื้อโรคเอดส์ การตรวจ VDRL HIV และ HBV ความสูงของมารดา การใช้ยาระหว่างตั้งครรภ์ ผลการตรวจระหว่างตั้งครรภ์ ผลการตั้งครรภ์ ลักษณะของมารดาหลังคลอด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของบุตร วัน เดือน ปี ที่เกิด น้ำหนักแรกคลอด ความยาวของลำตัว ความยาวรอบศีรษะ Apgar score ที่ 1 นาที และ 5 นาที การมารับบริการหลังคลอด ลักษณะของบุตรหลังคลอดและการเห็นครั้งสุดท้าย

การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity)

ผู้ศึกษานำแบบบันทึกที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคเอดส์ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสูติศาสตร์ จำนวน 1 ท่านและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ได้นำแบบบันทึก มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ศึกษานำแบบบันทึกที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้บันทึกประวัติการมาฝากครรภ์ ที่ฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 20 คน และนำผลที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบบันทึก ผู้ศึกษาเป็นผู้บันทึกด้วยตนเอง โดยบันทึกข้อมูลทั่วไป ประวัติการตั้งครรภ์และการมาฝากครรภ์ จากบันทึกการฝากครรภ์ของโรงพยาบาล
2. บันทึกผลการตั้งครรภ์ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของน้ำหนัก การแท้ง การคลอดก่อนกำหนด อาการระหว่างตั้งครรภ์ ภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์
3. บันทึกผลการคลอด วิธีคลอด ลักษณะมารดาหลังคลอด น้ำหนักทารกแรกคลอด ความยาวของลำตัว ความยาวของเส้นรอบศีรษะ Apgar score ที่ 1 และ 5 นาที การติดตามน้ำหนักทารก การมีชีวิตรอด และอาการทั่วไปของทารกจนถึงวันสุดท้ายที่บันทึกไว้ จากบันทึกการคลอด บันทึกหลังคลอด และ OPD card ของหญิงตั้งครรภ์และทารก
4. ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้ออกมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วนำไปลงรหัสและบันทึกรหัสลงในแผ่นบันทึกข้อมูล เพื่อเตรียมวิเคราะห์ นำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม Epi info

ใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ในการวิเคราะห์

1. เปรียบเทียบผลการตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ และหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการและไม่เข้าโครงการ AZT

2. เปรียบเทียบ น้ำหนัก ความยาวลำตัว ความยาวรอบศีรษะของบุตรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์และหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ และไม่เข้าโครงการ AZT

ด้วย Kruskal-Wallis test ในกรณีข้อมูลปริมาณ และ exact probability test ในกรณีข้อมูลคุณภาพ